

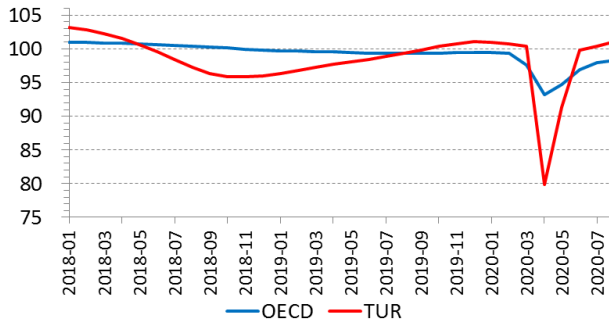
Makroekonomik Görünüm – Eylül 2020

Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD) gibi uluslararası kuruluşların 2020 ve 2021 yıllarına ait en güncel ve bir önceki küresel büyüme öngörülerine yer aşağıda yer verilmiştir:

Kurum	Kaynak	2020		2021	
		(Güncel)	(Önceki)	(Güncel)	(Önceki)
IMF	Haziran 2020 Dünya Ekonomik Görünüm Raporu (önceki: Nisan 2020)	-4,9% ↓	3,0%	5,4% ↓	5,8%
Dünya Bankası	Haziran 2020 Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu (önceki: Ocak 2019)	-5,2% ↓	2,5%	4,2% ↑	2,6%
OECD	Eylül 2020 Ekonomik Görünüm Raporu (önceki: Haziran 2020 Ekonomik Değerlendirme Raporu)	-4,5% ↑	-6,0%	5,0% ↓	5,2%

2020 yılı ilk çeyreği itibarıyla dünya ekonomisinde büyük depresyondan beri yaşanan en ciddi daralmaya yol açan yeni tip korona virüs (Covid-19) pandemisi altında dünya ekonomisine ilişkin tahminler, pandemide ikinci dalganın varlığına ve boyutuna göre farklılıklar göstermektedir.

OECD - Bileşik Öncü Göstergeler

OECD, Eylül küresel görünüm raporunda 2020 yılı için küçülme beklentisini yüzde -6,0'dan yüzde -4,5'e görece artırmış olmasına karşın yüksek düzeyde belirsizliğin devam ettiğine dikkat çekmiştir. Yılın ilk yarısında %20 seviyelerini aşan daralmaların yaşandığı gelişmiş ve kimi gelişmekte olan ülkelerde acil önlem paketleri ve yaz başında kısıtlamaların büyük ölçüde kalkmasıyla ekonomik canlanmaya tanık olunmakla birlikte, yaz sonu itibarıyla ikinci dalganın etkilerinin hissedilmeye başlanması, yer yer kısıtlamaların ve ekonomik durgunluğun yeniden başlayacağı beklentisini beraberinde getirmektedir. Eylül

raporunda başta Çin olmak üzere, ABD ve AB'ye ilişkin beklentiler yukarı yönlü revize edilirken Hindistan, Meksika ve Güney Afrika'nın gelirinin beklenenden daha düşük gerçekleşeceği belirtilmiştir. 2021 tahminini yüzde 0,2 düşürerek yüzde 5,0 olarak revize eden OECD buna karşın, yatırımlar ve uluslararası ticaretin zayıf seyrini göz önüne alarak 2021 sonunda çoğu ekonominin 2019 seviyesinin altında kalacağını öngörmektedir.

2018 yılı ortalarında OECD ülkeleri ile birlikte 100,00 eşik değerinin altındaki daralma alanına giren Türkiye öncü göstergeleri, 2020 ilk çeyrek sonu itibarıyla Covid-19 salgınının etkileri sonucunda yine eşanlı olarak yönünü sert bir şekilde aşağı çevirmiştir. Mayıs ayı itibarıyla toparlanmaya başladığı görülen öncü göstergelere göre Eylül ayı itibarıyla Türkiye 100 eşik değerinin üstüne çıkarken OECD ve belli başlı ekonomilerin halen eşik değerinin altında seyrettikleri görülmektedir.

ABD Merkez Bankası FED, 2020 Mart başında Covid-19 salgınının ekonomik etkilerine ilişkin endişelerinin artmasıyla birlikte iki acil toplantı ile faizleri toplamda 150 bps indirerek politika faizini yüzde 0,00-0,25 aralığına çekmiştir. Nitekim, Şubat ayının son haftası ABD hisse senedi piyasalarında gözlenen yoğun satış hareketiyle birlikte 2008 küresel krizinden bu yana kısa sürede en sert düşüş yaşanmış, öte yandan verim eğrisinin de terse döndüğü ve 10 yıl vadeli getirinin 3 aylık getirinin altına düştüğü gözlenmiştir. Ayrıca Nisan itibarıyla ABD'de işsizlik sigortası başvuruları rekor artışla 2008 finansal krizi seviyesinin de üzerine çıkmıştır. Bu dramatik gelişmeler ışığında FED sınırsız yapılacak tahvil alımlarının yanı sıra güç duruma düşen küçük ve orta boy işletmelere ve yerel yönetimlere destek amaçlı olarak ek parasal program açıklamıştır. Haziran 2020 toplantısında FED'in faizleri 2021 yılı sonuna kadar sıfıra yakın seviyede tutacağına dair verdiği sinyaller öne çıkmıştır. Ağustos ayında ise FED Başkanı, Jackson Hole Sempozyumunda yaptığı konuşmada para politikası stratejisinde değişikliğe gidildiğini belirterek, bankanın

bundan böyle hedefleyeceği "ortalama" yüzde 2 enflasyon seviyesinin aşılmasına da bir süre izin verecek şekilde faizlerde artışa gidilmeyerek gevşek para politikasına devam edileceğini duyurmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB), Temmuz 2019'dan itibaren toplam 1200 bps indirimle giderek politika faizini yüzde 12,00 seviyesine çektikten sonra, 2020 Mayıs ayı itibarıyla da toplam 375 bps indirimle giderek politika faizini yüzde 8,25'e çekmiştir. Buna paralel olarak, kur volatilitésinin de yukarı yönlü hareketlenmesi dikkate değer bir gelişme olmuştur.

Aşağıdaki tablo 2019 yılında yüzde 0,9 oranında büyüyen Türkiye'ye ilişkin IMF, OECD ve Dünya Bankasının 2020-2021 son resmi büyüme tahminlerini vermektedir. Tahminler pandeminin ilk etkilerini yansıtmakta olup salgının yılın son çeyreğinde devam etmesi halinde aşağıda verilen tahminlerin büyük ölçüde aşağı yönlü revize edileceği beklenmelidir. OECD, Eylül 2020 güncellemesinde, 2020'ye ilişkin tahminini yüzde -4,8'den yüzde -2,9'a artırırken 2021 için önceki büyüme tahminini yüzde 3,9'a çekmiştir.

Kurum	Kaynak	2020		2021	
		(Güncel)	(Önceki)	(Güncel)	(Önceki)
IMF	Haziran 2020 Dünya Ekonomik Görünüm Raporu (önceki: Nisan 2020)	-5,0% ↔	5,0%	5,0% ↔	5,0%
Dünya Bankası	Haziran 2020 Küresel Ekonomik Beklentiler Raporu (önceki: Nisan 2020 Bölgesel Ekonomik Güncelleme Raporu)	-3,8% ↓	0,5%	5,0% ↑	4,0%
OECD	Eylül 2020 Ekonomik Görünüm Raporu (önceki: Haziran 2020 Ekonomik Değerlendirme Raporu)	-2,9% ↑	-4,8%	3,9% ↓	4,3%

Rapor tarihimiz itibarıyla temel makro ekonomik gelişmeler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Gösterge	Güncel Değer	Önceki Değer	Açıklama
Büyüme (TÜİK)	<u>2020-Q2</u> -9,9%	<u>2020-Q1</u> 4,5%	GSYH 2020 yılı ikinci çeyrek ilk tahmini; zincirlenmiş hacim endeksi olarak, bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %9,9 azalmıştır. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2020 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak; tarım %4,0, bilgi ve iletişim faaliyetleri %11,0, finans ve sigorta faaliyetleri %27,8, gayrimenkul faaliyetleri %1,7 artmıştır. Sanayi %16,5, inşaat sektörü %2,7, hizmetler %25,0, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri %16,5, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri %2,4 ve diğer hizmet faaliyetleri %18,0 azalmıştır.
İşsizlik (TÜİK)	<u>2020/06</u> 13,4%	<u>2020/05</u> 12,9%	Türkiye genelinde 15 ve daha yukarı yaşta kişilerde işsiz sayısı 2020 yılı Haziran döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 152 bin kişi azalarak 4 milyon 101 bin kişi olmuştur. İşsizlik oranı 0,4 puanlık artış ile %13,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı 0,6 puanlık artış ile %15,9 olmuştur. 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre 1,3 puanlık artışla %26,1 olmuştur.
Enflasyon - TÜFE - ÜFE (TÜİK)	<u>2020/08</u> 11,77% 11,53%	<u>2020/07</u> 11,76% 8,33%	TÜFE'de (2003=100) 2020 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %0,86, bir önceki yılın Aralık ayına göre %7,29, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,77 ve on iki aylık ortalamalara göre %11,27 artış gerçekleşmiştir. Yİ-ÜFE (2003=100) 2020 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre %2,35, bir önceki yılın Aralık ayına göre %10,52, bir önceki yılın aynı ayına göre %11,53 ve on iki aylık ortalamalara göre %6,71 artış göstermiştir.
Bütçe Dengesi (Milyar TL) (Haz. ve Mal. Bak.)	<u>2020/08</u> 28,2	<u>2020/07</u> -29,7	2020 yılı Ağustos ayında merkezi yönetim bütçe giderleri 80,3 milyar TL, bütçe gelirleri 108,6 milyar TL ve bütçe fazlası 28,2 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, faiz dışı bütçe giderleri 68,4 milyar TL ve faiz dışı fazla ise 40,1 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Bu sonuçla 2020 yılı Ocak – Ağustos döneminde bütçe dengesi (-) 110,9 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. (2020 yılı bütçe hedef: 138,9 milyar TL açık)

Gösterge	Güncel Değer	Önceki Değer	Açıklama
Cari Denge (Mio USD) (TCMB)	<u>2020/07</u> -1,817	<u>2020/06</u> -2,934	Bir önceki yılın Temmuz ayında 1.990 milyon ABD doları fazla veren cari işlemler hesabında bu ayda 1.817 milyon ABD doları açık gerçekleşmiştir. Bunun sonucunda on iki aylık cari işlemler açığı 14.941 milyon ABD doları olmuştur.
Sanayi Üretim Endeksi (TÜİK)	<u>2020/07</u> 4,4%	<u>2020/06</u> 0,1%	Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2020 yılı Temmuz ayında madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %4,9 azalırken, imalat sanayi sektörü endeksi %5,1 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %1,4 arttı. Endeks değeri bir önceki aya göre ise %8,4 artmıştır.
Türkiye PMI (İSO-IHS Markit)	<u>2020/08</u> 54,3	<u>2020/07</u> 56,9	Temmuz'da 56,9 olarak ölçülen manşet PMI endeksi Ağustos'ta 54,3 düzeyine gerçekleşmiştir. 50,0 değerinin üzerinde ölçülen rakamların sektörde genel anlamda iyileşmeye işaret etmektedir.
Ekonomik Güven Endeksi (TÜİK, TCMB)	<u>2020/08</u> 85,9	<u>2020/07</u> 82,2	Ekonomik güven endeksi Temmuz ayında 82,2 iken, Ağustos ayında %4,4 oranında artarak 85,9 değerine yükselmiştir. Ekonomik güven endeksindeki artış, reel kesim (imalat sanayi), hizmet ve perakende ticaret sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklanmıştır. Reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre Ağustos ayında %5,8 oranında artarak 105,2 değerini, hizmet sektörü güven endeksi %5,7 oranında artarak 70,5 değerini, perakende ticaret sektörü güven endeksi %0,2 oranında artarak 94,9 değerini almıştır. Tüketici güven endeksi Ağustos ayında %2,2 oranında azalarak 59,6 değerini ve inşaat sektörü güven endeksi %2,3 oranında azalarak 85,0 değerini almıştır.
Bankacılık Sektörü NPL Rasyosu (BDDK)	<u>2020/07</u> 4,25%	<u>2020/06</u> 4,41%	Temmuz 2020 döneminde Türk Bankacılık Sektörünün aktif büyüklüğü 5.618.836 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. (Haziran 2020: 5.355.653 milyon TL) Bu dönemde krediler 3.377.534 milyon TL (Haziran 2020: 3.257.797 milyon TL) mevduat ise 3.209.480 milyon TL olarak sonuçlanmıştır. (Haziran 2020: 3.059.927 milyon TL)
Bankacılık Sermaye Yeterlilik Rasyosu (BDDK)	<u>2020/07</u> 19,21%	<u>2020/06</u> 19,52%	Temmuz 2020 döneminde Türk Bankacılık Sektörünün özkaynak toplamı 564.827 milyon TL olmuştur. (Haziran 2020: 557.745 milyon TL)
Konut Satışları (TÜİK)	<u>2020/08</u> 170.408	<u>2020/07</u> 229.357	Türkiye genelinde konut satışları 2020 Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %54,2 artarak 170 bin 408 olmuştur. İpotekli konut satışları ise bir önceki yılın aynı ayına göre %122,6 artarak 76 bin 19 olmuştur.
Otomobil ve Hafif Ticari Araç Satışları (ODD)	<u>2020/08</u> 61.533	<u>2020/07</u> 87.401	2020 yılı Ağustos ayı otomobil ve hafif ticari araç pazarı 2019 yılı Ağustos ayına göre %134,4 artarak 61.533 adet olmuştur. Bu sonuçla Türkiye otomobil ve hafif ticari araç toplam pazarı, 2020 yılı Ocak-Ağustos döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %68,4 artarak 403.002 adet olarak gerçekleşmiştir.
Euro Bölgesi İmalat PMI (IHS Markit)	<u>2020/08</u> 51,7	<u>2020/07</u> 51,8	IHS Markit verilerine göre Euro Bölgesinde imalat sektörü PMI endeksi 2020 yılı Ağustos ayında 51,7 olarak sonuçlanmıştır. (Beklenti: 51,7) PMI göstergesinde 50 seviyesinin altı sektörde daralma sinyali verirken, 50 ve üzeri büyümeyi işaret etmektedir.